

Rapport

Geen vervolging, geen sepot

Een onderzoek naar de registratie van een beslissing om niet verder te vervolgen.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch .

Datum: 19 juli 2016

Rapport: 2016/066

DE KLACHT

Verzoekster is in 2002 als verdachte aangemerkt voor valsheid in geschrifte en op bevel van de officier van justitie voor de duur van twee dagen in voorlopige hechtenis gesteld. Zij klaagt er over dat zij nooit een sepotbericht (voorzien van een sepotcode) van het Openbaar Ministerie heeft ontvangen, noch dat er een sepot is geregistreerd in haar Justitiële documentatie.

BEVINDINGEN

Verzoekster is op 16 mei 2002 buiten heterdaad en in opdracht van de officier van justitie aangehouden op verdenking van valsheid in geschrifte. De verdenking vond zijn oorsprong in een groot opsporingsonderzoek naar handel in verdovende middelen, waarbij er ook een strafrechtelijk financieel onderzoek was gestart. Gedurende het onderzoek naar de hoofdverdachten, kwam verzoekster in beeld als werkneemster van één van de door de hoofdverdachten geëxploiteerde bedrijven. Zij werd verdacht van 'zwartwerken'. Zij is over dit feit als verdachte gehoord en na een inverzekeringstelling van twee dagen heengezonden. Verzoekster heeft altijd ontkend zich schuldig te hebben gemaakt aan fraude.

Verzoekster is voor deze strafzaak nooit verder vervolgd. Zij klaagt er over dat er van de beslissing om niet verder te vervolgen geen OM-sepot is geregistreerd. Zij is van mening dat dit haar procesbelang schaadt omdat zij de sepotbeslissing nodig heeft in haar schadevergoedingsprocedure tegen de Staat.

Informatie 2002-2004

Uit correspondentie met het arrondissementsparket 's-Hertogenbosch blijkt dat er in 2003 en 2004 door het Openbaar Ministerie is gereageerd op vragen van verzoekster omtrent haar strafrechtelijke vervolging. Op 17 november 2003 schrijft de toenmalige hoofdofficier van justitie in een brief aan haar advocaat dat verzoekster is aangehouden op verdenking van frauduleuze activiteiten. Tevens geeft hij aan dat verzoekster voor dit feit niet verder strafrechtelijk vervolgd zal worden omdat de fiscus al een sanctie opgelegd zou hebben. Later komt de hoofdofficier hier op terug in zijn brief van 29 juli 2004 en geeft hij aan dat hij abusievelijk in de veronderstelling was dat de fiscus een sanctie had opgelegd en dit kennelijk niet zo was.

Verder schrijft de hoofdofficier in deze brief uit 2004 dat er tijdens het (grootschalige) opsporingsonderzoek en nadat verzoekster was gehoord als verdachte, op enig moment door het Openbaar Ministerie is besloten om sommige zaken verder door politie en justitie te laten aanpakken en andere zaken over te dragen aan de fiscus ter afdoening. Het onderdeel van de illegale praktijken waar ook verzoekster bij betrokken zou zijn

geweest, is volgens de hoofdofficier voor verdere uitwerking overgedragen aan de Belastingdienst.

Vervolg in 2015

Op 7 februari 2015 komt verzoekster bij het Openbaar Ministerie terug op deze zaak. Zij schrijft aan de huidige hoofdofficier van justitie dat haar bij inzage in haar Justitiële Documentatie bleek dat er daar niets is geregistreerd over deze zaak. Verzoekster trok uit dit feit de conclusie dat dit conform de wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens inhoudt dat dit feit blijkbaar is afgedaan met een sepotgrond 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt). Zij verzocht daarom de hoofdofficier om haar deze sepotbeslissing alsnog per ommegaand te doen toekomen. Het Openbaar Ministerie antwoordde haar hierop dat er geen sepotbrief meer kan worden toegezonden omdat navraag bij de politie op had geleverd dat de stukken, inclusief de sepotbrief, van haar zaak inmiddels volgens de daarvoor geldende termijnen waren vernietigd.

De hoofdofficier van justitie reageert op de klacht van verzoekster hierover dat de zaak destijds door middel van een politieseptot is afgedaan. Bij een dergelijk politieseptot worden er geen gegevens opgenomen bij de Justitiële Documentatie. Tevens schrijft hij dat, ondanks dat de zaak middels een politieseptot werd afgedaan, verzoekster destijds wel van de zijde van het Openbaar Ministerie is bericht over deze sepotbeslissing, onder meer middels de bovengenoemde brief van de toenmalig hoofdofficier van justitie. De minister van Veiligheid en Justitie sluit zich in zijn reactie op het verslag van bevindingen aan bij de visie van de hoofdofficier van justitie en acht de klacht van verzoekster niet gegrond.

Tot slot schrijft verzoekster aan de Nationale ombudsman dat zij bij nader onderzoek van haar klacht tot de conclusie is gekomen dat er haars inziens met betrekking tot haar zaak geen sprake was van een OM-sepot en ook niet van een politieseptot. Zij geeft aan dat zij van mening is dat, nu de zaak nooit is geregistreerd in COMPAS (het administratiesysteem van het parket), er ook nooit een strafzaak tegen haar is geweest. Dat leidt bij haar ook tot de conclusie dat het Openbaar Ministerie de zaak ook niet heeft over kunnen dragen aan de fiscus, nu deze immers nooit is geregistreerd.

" (...) Er is geen zaak, geen sepotbeslissing en niet overgedragen, maar wel – onrechtmatig – aangehouden en in verzekering gesteld.. Hier is conform de wet sprake van, opzettelijke wederrechtelijke vrijheidsberoving (...)".

BEOORDELING

De Nationale ombudsman toetst hier aan het vereiste van goede organisatie. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid er voor zorgt dat haar organisatie en haar administratie de dienstverlening aan de burger ten goede komt. Zij werkt secuur en vermijdt slordigheden. Eventuele fouten worden zo snel mogelijk hersteld.

Binnen het huidige beleid dat ziet op beslissingen omtrent de vervolging is het zo dat de politie, zeker bij veel voorkomende criminaliteit (VVC-zaken), binnen de daarvoor gestelde kaders zelf bepaalt of in een zaak tot opsporing wordt overgegaan. Dat is aan de orde bij zaken waarbij is vastgesteld dat er onvoldoende indicatie voor verder opsporingsonderzoek is, zoals het geval is wanneer er geen verdachte kan worden geïdentificeerd. Het vroegtijdig beëindigen ("opleggen") van een zaak door de politie is geen sepotbeslissing; er is sprake van een beslissing om niet (verder) op te sporen, en dus niet van een beslissing om niet (verder) te vervolgen. In bijzondere gevallen kan het OM de beslissing van de politie heroverwegen. Ook een aangever die het niet eens is met een dergelijke politiebepaling kan het OM vragen om heroverweging daarvan. Op basis van de huidige jurisprudentie op dit gebied is het mogelijk om ook bij een politieseptot een schadevergoeding te eisen.

Bij beëindiging van een zaak waarin een verdachte is geïdentificeerd, is vaak wel sprake van een sepotbeslissing. Dan is immers sprake van een beslissing over niet (verder) vervolgen. Dat is een verantwoordelijkheid van het OM. Een aangever die het niet eens is met de OM-beslissing kan het Hof vragen om heroverweging van de genomen beslissing. (beklag over niet vervolgen ex art. 12 Wetboek van Strafvordering).

De Nationale ombudsman is hier van oordeel dat het Openbaar Ministerie ook in 2002, toen er een andere wet- en regelgeving gold, deze zaak met een OM-sepot had moeten beëindigen. Het gehele opsporingsonderzoek naar de grootschalige handel in verdovende middelen stond immers onder leiding van de officier van justitie. Ook heeft de officier van justitie de aanhouding bevolen van verzoekster, toen deze binnen het onderzoek naar boven kwam als verdachte van 'zwart werken'. Nadat verzoekster is verhoord, waarbij zij heeft ontkend zich te hebben schuldig gemaakt aan fraude, is zij in overleg met de officier van justitie heengezonden. Het Openbaar Ministerie besluit dan op een later tijdstip binnen het onderzoek om vanuit het oogpunt van opportuniteit een aantal verdachten niet verder strafrechtelijk te vervolgen. Verzoekster is ook door het Openbaar Ministerie in kennis gesteld van de beslissing om haar niet verder strafrechtelijk te vervolgen.

Het sepot is daarmee naar het oordeel van de Nationale ombudsman een beslissing geweest van het Openbaar Ministerie. Hierbij kan de verantwoordelijkheid voor een juiste registratie van deze beslissing niet kan worden overgedragen aan de politie. Het procesverbaal had moeten worden ingezonden naar het Openbaar Ministerie, daar worden ingeboekt in COMPAS en daarbij ook de van toepassing zijnde OM-sepot code moeten worden geregistreerd. Gezien de beslissing van de officier van justitie om niet verder strafrechtelijk te vervolgen maar de zaak over te dragen aan de fiscus, is het aannemelijk dat er een sepotcode 20 was geregistreerd (ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert). Zo'n beleidssepot wordt toegepast als een succesvolle vervolging weliswaar technisch haalbaar zou zijn, maar op gronden aan het algemeen belang ontleend

(verdere) vervolging onwenselijk is (opportuïteitsbeginsel) wordt een 'beleidssepot' toegepast.

Het lange tijdsverloop maakt het onmogelijk om nog inhoudelijk te kunnen oordelen over de mate van verdenking jegens verzoekster en de grondslag voor het sepot. Nu het Openbaar Ministerie echter naar het oordeel van de Nationale ombudsman deze zaak op zijn minst gezegd slordig heeft afgerond komt hij tot het oordeel dat de klacht van verzoekster gegrond is.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch is gegrond, wegens schending van het vereiste van een goede organisatie.

AANBEVELING

Nu het aan het Openbaar Ministerie te verwijten valt dat de administratieve afwikkeling van deze zaak niet zorgvuldig is gelopen, beveelt de Nationale ombudsman aan om uit coulance overwegingen verzoekster alsnog de gebruikelijke schadevergoeding toe te kennen voor de duur van de inverzekeringstelling.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen